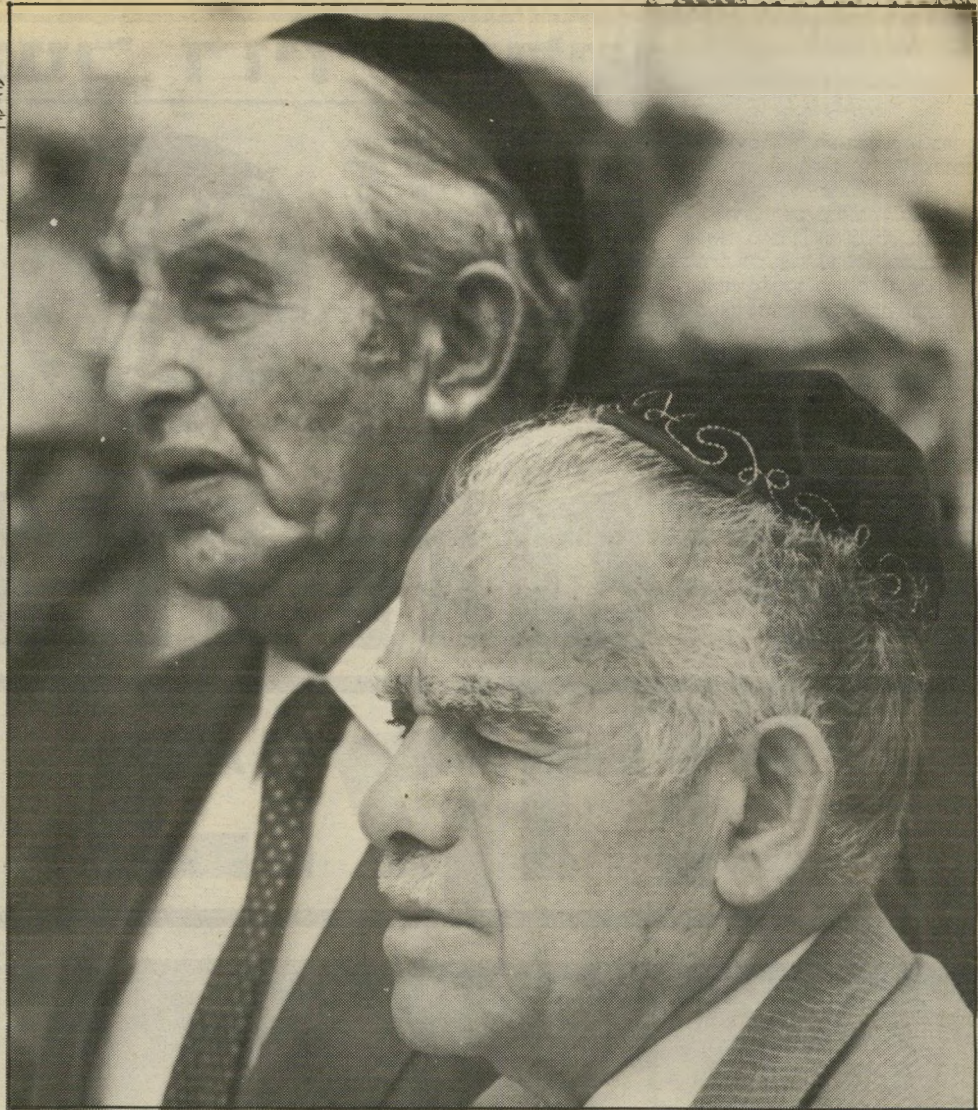

הנשיא וראשיהממשלה באזכרה לחיים ויצמן
כיפות, קריש, מחיר

ההתקוממות לקראת היום

צה"ל גויס באופן

מאסיבי וזאת היתה

המחמאה הגדולה ביותר.

„עוד מעט תירגע ההתקוממות“ הבי טיח קצין בכיר. הוא גם הסביר: אחרי שהמועצה הלאומית הפלסטינית לא תביא לפיתרון הבעיה, יתייאשו תושבי השטחים סופית, והכל יחזור לקדמותו.

מיספר ההבטחות האלה הוא כמיספר ימי האינתיפאדה, המתקרבת ליום השנה שלה. היא היתה מציאותית כמו כל קודמותיה.

כמו מילחמה. מעשיהם של הקצין הבכיר ועמיתיו בשטח היו שונים מאוד מן ההבטחות האופטימיות.

מעולם לא גויס צה"ל נגד ההתקוממות כפי שגויס השבוע. ריכוז אדיר של כוחות, שלא היה כדוגמתו מחוץ לתקופות של מלחמה בגבולות, הופיע על ככל רחבי הגדה והרצועה. צה"ל, שאסר את סיקור המאורעות, הפיץ בעצמו תיאורים שהראו כי כוחות ממורעים ורגילים סיירו ממש בכל רחוב בערי הגדה, בכל סימטה במחנות. הפיקוד היתה להפעיל כוח מירבי כדי למנוע הפגנות, גם שקטות, הנפת דגליים, ציור סיסמות.

צבירי מג'נין נורה ונהרג ביום שבו אמרה ההודעה הרשמית כי „לא היו אירועים מיוחדים“.

מחמאה גדולה. גיוס אדיר זה בא כדי לקדם את פניו של אקט סימלי: ההכרזה של המועצה הלאומית הפלסטינית על עצמאות פלסטינית.

בעיני הצמרת המדינית צבאית בישראל, היה לאקט זה כוח רב — אחרת לא היו מגייסים נגדו כוח המספיק למלחמה קטנה. ואכן, היתה זאת מהדמה מאזיכמוה לשלטון המוחלט של אש"ף בכל רחבי השטחים הכבושים.

למפקדי צה"ל לא היה בעניין זה שום ספק. חרף כל הדיבורים וההבטחות, היה ברור כי האוכלוסיה הפלסטינית כולה עומדת מאחורי אש"ף, וכי החלטות אש"ף קיימות על ידי הציבור הפלסטיני.

בגדה ובצפון עוצמו שררה התרומי

כך האמין הפעם כי ניתן לעשות מאד ניפולציה עם עסקני אגודת ישראל וס"ט, תוך התעלמות מהמוני החרדים. בשני המקרים העלה חרס.

עתה נותרה לפרס רק תיקויה אחת: שיצחק שמיר ייבהל ברגע האחרון מבריתו הבלתיקדושה עם הרתיים, ויעדיף על פניה קואליציה עם המערך. הפעם אין זה עניין של מאניפולציה. להיפך: רחשיהלב העמוקים ביותר של הרוב בישראל, המקיף את המוני הליי כור והמערך כאחד, מובילים בכיוון זה (ראה הודון).

מותהרוח. הכל ידעו כי עומדת להיעשות היסטוריה — מעשה שייזכר לדורות. הכרזת עצמאות היא מאורע חד פעמי בחייו של עם. הפלסטינים היו מודעים לכך היטב.

הניסיון להילחם בתחושה עמוקה זו באמצעות כדורי פלסטיק הוא אווילי, לא פחות מאשר הדיבורים על „הרג" עה" העומדת, ארטיסטי, להתרחש. „אנחנו יכולים להמשיך שנה, שני, תיים, לנצח“, אמר השבוע צעיר, ששוחרר לאימכר ממחנה אונצאר 3. הוא ביטא הרגשה כללית.

מעשים מוטוממים. ההחלטה הנחושה של ראשי ישראל שלא לראות את המציאות, המצויירת על הקירות, הובילה לשורה של החלטות, שהתחרו זו בזו באיוולתם.

מיסדר הפנים, שבראשו עומד עדיין להלכה ראשיהממשלה, בעזרת שר המיטרה חיים ברלב, החליט להרוס 15 בתים ערביים בכפר הישראלי טייבה דווקא ערב כינוס המועצה הלאומית הפלסטינית, ובכך הבטיח הזדהות מירבית של הפלסטינים אוהדיישראל עם אחיהם שבכם ובאלג'יר.

שרהמישפטים אברהם שריר, שחוכמתו כבר הפכה לאגדה, הציע להטיל עונשימוות על „מבבלים“. אחרי הפיגוע ביריחו, ערב הבחירות, נתקף חיחק רבין בהלה מיפלגתית והכריז גם הוא שיש לשקול מחדש הטלת עונשי מוות. הוא נלכד במילים של עצמו, והיה נאלץ להסכים להקמת ועדה שנויה עדה להנחות את התובע הצבאי. בממירה שלה הבאה עלולה ועדה זו להיות מורכבת כולה מלאומנים קיצוניים, חסרי שיכול, כמו שריר עצמו.

הטלת עונשימוות תשפוך שמן על מדורת ההתקוממות, ותלכד את כל העם הפלסטיני סביב אש"ף. קשה להימנע על הרעת מעשה מוטומם יותר. **כוח, כוח, כוח.** אחרי 11 וחצי חודשים של התקוממות, ברור לחלוטין שהיא השיגה ניצחון גמור, מוסרי ופוליטי, על מדיניות הכיבוש. הגיוס המאסיבי של צה"ל, העניין העולמי בדיוני המועצה הלאומית הפלסטינית, המיטת הפגנות של האוכלוסיה בגדה ובצפון — הכל העיד על כך. מול מציאות זו תעמוד הממשלה הבאה בישראל בלי כל תשובה, מלבד התשובה הישנה של שליטים קולוניאליים פושטיירגל: כוח, כוח, כוח.

זהו רק „אקט סימלי“ — אבל כאלה עושים היסטוריה

בשלוש עם ישראל, שתקיים עימה גבולות פתוחים, שתסכים לסידוריביטחון עימה.

השאלה היתה עד כמה להגיד את הדברים האלה בבירור, מצדו, בלי תמורה, ועד כמה לשמור עליהם כקלפים למשא ומתן. זהו ויכוח טקטי.

במוקד הויכוח עמד מיספר שגם הוא אינו אלא סמל: החלטת מועצת הביטחון 242. בעיני הפלסטינים, זהו סמל של התנכלות לפלסטינים. בעיני העולם, זהו סמל לנכונות לחיות בשלום עם ישראל.

היה זה את לבגרות החדשה של המחנה הפלסטיני, שהגישה המציאותית גברה על הרגשות.

רדיפה אחרי רוחות

שביל העם הפלסטיני היה זה יום גדול, יום של התרוממותהרוח כפי שידע היישוב העברי ככ"ט בנובמבר 1947.

בחוצות שלט הצבא הישראלי, שהתגייס בהפג' נתיבות אריות כדי להילחם בסמל — בדגל, בהימנון, בזיקוקןדיינור.

לכאורה היה זה בבחינת רדיפה אחרי פנטומים. היה משהו מגוחך במילחמתו של צבא מודרני גדול ברוחותירפאים כמו דגלים וסיסמות. אך אפשר למנוע מעם שלם לשיר את שירו, להתפעל למראה דיגל?

אולם צמרת ישראל מודעת היטב לכוחם של סמלים. בסתרי ליבה ידע היטב שאי אפשר לנצח הימנון כבדורייפלאסטיק ודגל ברימוניגאז. אולם נגד עליה ללכת בדרך זו, בהיעדר פיתרון אחר.

המאבק הישראלי-פלסטיני נכנס השבוע לשלב חדש, השלב האחרון. אין לדעת כמה זמן הוא יימשך, ומה יקרה בדרך, אך התוצאה הסופית כבר היתה בשבוע ברורה לגמרי. אין היא תלויה בהרכבה של

הקשר בין מילכתו ובין השטחים הפלסטיניים הכבושים. ההכרזה מאשרת אקט זה סופית וממלאה את החלל הריק שנוצר. העולם כולו יקבל את ההכרזה כעובדה. תהליך ההכרזה במדינה החדשה ובממשלתה בוודאי יארך זמן רב. אולם הכיוון נקבע. אין ספק שכל מדינותהעולם יכירו, בזו אחר זו, במשך הזמן, בקיומה של המדינה הפלסטינית.

בישראל יביא הדבר לתודעת הציבור את העובדה שהכל חשים בה מומו, אם בבירור, אם במעורפל. המוני החילים שנתקלו באנת'פאדה וידעים כי בגדה ובצפון, וגם בירושלים המיוחדת, נוצרה כבר ישות אחרת — ישות עוינת, לוחמת, שנואה על רבים, אך קיימת.

לגבי הפלסטינים עצמם מאשרת ההכרזה דבר שהיה ברור להם מזמן. כל העם הפלסטיני רוצה במדינה פלסטינית. רוב הציבור הפלסטיני השלים והימכר עם המציאות, הקובעת שהמדינה הפלסטינית לא תקום במקום ישראל, אלא לצידה.

ההכרזה שמה את הקו תחת תקופה, שהחלה עם חקיקת „האמנה הפלסטינית“. זו נוסחה ברגע שהעם הפלסטיני הגיע אל תחתית השפל. לשונה הקיצונית באה לפצות על היעדר כל תיקויה מעשית. דרכם של השלישים היא להתבטא בקיצוניות דווקאית.

ההכרזה של השבוע, שבאה למעשה במקום האמנה הפלסטינית, מבטאת את הביטחון העצמי החדש של העם הפלסטיני, שהגיע להישג מרשים. הביטחון העצמי מאפשר לפלסטינים כיום להתמודד עם המציאות, ולדבר בלשון מציאותית.

נותר רק שאלת הניסוח. איש לא רצה בפילוג. כל הפלגים הפלסטיניים שאינם משועבדים למדינות זרות — ובראשם פת"ח, החיות העממית והחיות הרמוקרטית, בניגוד לאריגוניותם של אבונידאל, אחמד ג'בריל ואבומוסא — התלכדו סביב ההכרזה. חילוקיהרעות ביניהם נשארו בעינם. ג'ורג' חבש אינו מאמין כי סיגנון פלסטיני מתון יביא להישגים. נאף חוותמה פוסח על שתי הסעיפים. גם בתוך פת"ח, האירגון הקובע, יש ויכוחים.

אך למעשה השלימו הכל עם הפיתרון הסביר: מדינה פלסטינית בגדה ובצפון, על פי גבולות 47

ב באזל יסדתי את מדינתהיהודים. רשם בנימין זאב הרצל בספרהאורחים של מלונ, אחרי הקונגרס הציוני הראשון.

„באלג'יר יסדתי את מדינתהפלסטינים, יכול היה יאסר ערפאת לרשום השבוע.“

בשני המקרים, לא היתה לאמירה משמעות מעשית מידית. הרצל לא הקים מדינה, אלא יצר קו את יסודותיה. גם ערפאת לא הקים השבוע מדינה. הוא רק נתן לה קיום סימלי.

אולם ההיסטוריה נעשית על ידי סמלים. סמלים מבטאים את רחשיהלב של בניאדם, יוצרים כוח.

שום דבר לא השתנה השבוע בגדה המערבית ובצפוןהעזה. הכיבוש הישראלי היה איתן. שליטת הצבא היתה מלאה. יחסיה הכוחות לא השתנו.

אך בכל זאת השתנה השבוע משהו יסודי מאוד. הכרזה על ייסוד מדינה, הנובעת מליבם של מיליונים, הופכת עובדה.

ב-14 במאי 1948 הכריז דויד בןגוריון, בכינוס של אנשיציבור במוסאון ללאביב, על הקמתה של מדינתישראל.

למעשה לא קרה דבר באותו יום. השלטון העברי בחלקים שונים של הארץ קם כבר כמה חודשים לפני כן, עם הסתלקות הבריטים. התהליך נמשך גם אחרי הקמת המדינה, כאשר צה"ל כבש שטחיארץ רבים נוספים.

אולם האקט הסימלי של הקמת המדינה הוא שנחרת בזיכרון העם והעולם. אותו חוגגים מדי שנה ביוםהעצמאות. כי הוא מסמל את התהליך כולו, שנמשך יותר משנה.

כך גם האקט הפלסטיני. האינתיפאדה, שהפכה את הישות הפלסטינית לעובדה קיימת, החלה כבר לפני כמעט שנה. אין ספק שתימשך עוד זמן ניכר, עד שיימצא הסדרישלום.

אולם דורות פלסטינים בעתיד יחגגו את ה-15 בנובמבר כיום שבו קמה המדינה הפלסטינית.

סוכה של האמנה